

GUVERNUL ROMÂNIEI
PRIMUL – MINISTRU

343
21022014

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
47 / 4.08.2014

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la propunerea legislativă intitulată "*Lege privind modificarea și completarea Legii nr. 14/2003 a partidelor politice*", inițiată de domnul Valeriu Todirașcu – senator independent (Bp. 705/2013).

I. Principalele reglementări

Această inițiativă legislativă are ca obiect de reglementare modificarea și completarea *Legii nr. 14/2003 a partidelor politice, republicată, cu modificările ulterioare*, propunându-se, în principal, următoarele:

- statutul și programul politic al partidului să fie aprobate de forul suprem de conducere al partidului și publicate pe site-ul acestuia (în prezent, art. 11 prevede că acestea sunt aprobate de organele împuternicite prin statut);
- stabilirea în textul legii a duratei mandatului conducerii organizaționale teritoriale ale partidului (maxim un an);
- alegerea organelor executive de către adunările generale ale membrilor;
- instituirea unui organ de conducere deliberativ suplimentar față de cele deja existente;

- instituirea obligației adunării generale de a se întruni cel puțin o dată pe an, față de o dată la 4 ani, cum prevede legea actuală;
- completarea atribuțiilor comisiei de arbitraj cu atribuții de verificare a integrității membrilor de partid propuși a fi desemnați pentru candidaturile din partea partidului la alegerile interne și externe;
- modificarea procedurii și a condițiilor de constituire a partidului politic;
- actualizarea anuală a listei de membri (art. 27 prevede că actualizarea se face în fiecare an preelectoral);
- reducerea numărului de membrii fondatori minim necesar la înființarea unui partid politic;
- modificarea situațiilor în care un partid politic poate fi desemnat ca inactiv.

Din analiza *Expunerii de motive* a inițiativei legislative rezultă că se impune ca reglementările în materia partidelor politice să fie mai precise, pentru a garanta respectarea principiilor democratice în toate partidele politice, deoarece actuala reglementare are formulări extrem de vagi.

II. Observații

1. Potrivit dispozițiilor legale actuale, partidele politice sunt grupări asociative care funcționează pe baza statutelor proprii care conțin reguli create și acceptate de membrii lor. În timp ce existența și activitatea partidelor politice sunt condiționate, prin *Constituție*, de respectarea principiilor statului de drept, legiuitorul a ales să le acorde a anumită libertate în privința modului în care acestea se organizează la nivel intern. Orice limitare a libertății partidelor politice de a-și stabili structura și organizarea internă trebuie să urmărească un scop legitim care nu contravine unui regim politic democratic și să nu fie disproporționată față de scopul urmărit.

Astfel, scopul declarat de inițiator în *Expunerea de motive* este creșterea gradului de democrație internă în cadrul partidelor politice. Față de acest aspect, opinăm că măsurile propuse pentru atingerea acestui scop, legitim de altfel, nu sunt proporționale, fiind de natură să afecteze echilibrul dintre libertatea partidelor politice și ordinea constituțională democratică.

Arătăm, în acest sens, că, în conformitate cu legislația în vigoare, care stabilește numai condiții minimale pentru organizarea internă a

partidelor politice, acestea au libertatea de a adopta, prin statutul propriu, toate măsurile preconizate de inițiator.

2. Referitor la modificarea *art. 13*, ar fi fost necesar să se clarifice care sunt organele colective deliberative la care se face referire.

De asemenea, referitor la propunerile privind durata mandatului conducerii organizației teritoriale a partidului și la modalitatea de convocare și organizare a adunărilor generale, considerăm că acestea trebuie stabilite prin statut.

3. Referitor la modificarea *art. 15 alin. (4)* privind calificarea comisiilor de arbitraj și integritate ca organe jurisdicționale ale partidului, precizăm că, în jurisprudența sa¹, *Curtea Constituțională* s-a pronunțat cu privire la normele privind existența unei comisii de arbitraj, ca organ în cadrul partidelor politice. Curtea a apreciat că se poate observa că atât organizarea, cât și întreaga activitate a partidelor sunt guvernate de norme juridice proprii cuprinse în statute ale acestora, respectând ordinea de drept și principiile democrației. Un partid politic structurat și care funcționează potrivit unei discipline stricte poate cere tuturor membrilor săi să adopte o anumită atitudine politică față de anumite probleme la un moment dat. Instanțele de judecată nu sunt competente să exercite funcția de înfăptuire a justiției pentru acte de încălcare a disciplinei interne, deoarece răspunderea juridică în materie nu este reglementată prin norme juridice de drept comun, ci prin norme juridice proprii statutului partidelor pe care membrii acestora s-au angajat să le respecte încă din momentul în care, în mod liber consimțit, au aderat la acest tip de asociații cu caracter politic.

Curtea Constituțională a statuat că este firesc ca răspunderea disciplinară a membrilor partidului să fie stabilită de către organisme interne, acestea fiind singurele care pot aprecia, în funcție de ideologia care direcționează acțiunile partidului, în ce măsură comportamentul membrilor acestuia este compatibil cu normele statutare care conturează rolul concret pe care acesta și-a propus să îl aibă în viața politică și socială a țării și dacă acest comportament este conform cu modalitățile specifice de acțiune agreate de fiecare partid și, implicit, de fiecare dintre membrii acestuia.

De asemenea, *Curtea Constituțională* a constatat că normele cuprinse în statutele partidelor politice nu au natură juridică, ci reprezintă reguli de

¹ Decizia nr. 952/2009, Decizia nr. 1255/2009, Decizia nr. 197/2010, Decizia nr. 399/2010, Decizia nr. 958/2010, Decizia nr. 1461/2011, Decizia nr. 283/2012, Decizia nr. 649/2012

conduită internă a căror respectare este necesară pentru buna funcționare a partidului ca structură asociativă. Acesta este motivul pentru care instanțele judecătorești nu au competența de a cenzura hotărârile organelor de așa-numita ”*jurisdicție internă*” a partidelor, hotărâri care au caracter de acte politice, emise în baza unor norme proprii statutelor acestora.

În consecință utilizarea sintagmei ”*organe jurisdicționale ale partidului*” poate crea premisele unor vicii de neconstituționalitate prin raportare la prevederile art. 21 ”*privind accesul liber la justiție*” din *Constituția României, republicată*.

De asemenea, cu privire la modificarea art. 15 ar fi fost necesar să se clarifice care sunt organizațiile imediat inferioare, întrucât, potrivit art. 14 alin. (1) din *Legea nr. 14/2003*, partidele politice se organizează și funcționează după criteriul administrativ teritorial.

De asemenea, referitor la soluția propusă la art. 15 alin. (1), considerăm că ar fi oportună reglementarea unei comisii pentru verificarea integrității membrilor de partid propuși pentru a fi desemnați ca și candidați ai partidului, distinctă de comisia de arbitraj.

4. Cu privire la art. 17 alin. (4)-(7), apreciem că utilizarea sintagmelor ”*alegeri externe*”, ”*candidaturi externe*”, ”*scrutin electoral extern*” este imprecisă. De asemenea, alin. (6) al art. 17 este neclar, întrucât nu se înțelege trimiterea la forța majoră, în contextul modificării listei candidaților.

Regulile propuse în textul de modificare a art. 17 din *Legea nr. 14/2003* reflectă o serie de aspecte care țin de modul de selectare a candidaților la nivelul partidului. Deși verificarea prealabilă a integrității persoanelor propuse a fi desemnate ca și candidați este o idee benefică pentru însăși desfășurarea procesului electoral, apreciem că acest aspect nu poate fi impus la nivel de lege, rămânând la latitudinea fiecărui partid să își aleagă criteriile de selectare a candidaților.

5. Apreciem că utilizarea sintagmei ”*proiect*” la art. 18 alin. (1) lit. b) și c) este imprecisă, pentru că, în realitate, este necesar să fie aprobat statutul și programul politic al partidului în vederea înființării sale.

Totodată, inițiatorul propune modificarea alin. (1) al art. 18, utilizând noțiunea de ”*comitet de inițiativă pentru formarea partidului*” în locul celei de „*organ executiv al partidului*”. Noțiunea folosită implică o schimbare de procedură față de cea prevăzută de legea actuală, dar inițiatorul nu face nicio precizare în acest sens.

6. Cu privire la modificarea *art. 19 alin. (3)*, apreciem că ar fi fost necesar să se justifice reducerea de la 25 000 la 1000 a numărului membrilor fondatori ai partidelor politice.

Totodată, în ceea ce privește reducerea numărului de membri fondatori necesari pentru înființarea unui partid menționăm că acest aspect a făcut obiectul câtorva excepții de neconstituționalitate. Astfel, prin *Decizia nr. 35/1996² Curtea Constituțională* a statuat că *"Aprecierea oportunității unui anumit prag de reprezentativitate nu este o problemă de constituționalitate, cât timp pragul instituit nu are ca efect suprimarea exercitării dreptului, urmărind numai ca asocierea cetățenilor în partid să aibă semnificația instituționalizării unui curent politic, fără de care partidul rezultat nu-și poate îndeplini rolul său constituțional, prevăzut de art. 8 alin. (2) de a contribui la definirea și la exprimarea voinței politice a cetățenilor"*. Potrivit aceleiași decizii, criteriul reprezentativității nu este, în sine, neconstituțional, el fiind în general acceptat în domeniul exercitării dreptului de asociere în partide politice, ținând seama de rolul lor de a contribui la formarea și exprimarea voinței politice a cetățenilor. Acest criteriu ar putea fi neconstituțional, dacă prin efectele sale ar duce la suprimarea dreptului la asociere sau ar fi sinonim cu o asemenea suprimare. Or, condițiile de reprezentativitate prevăzute de *art. 19 alin. (3) din Legea nr. 14/2003*, nu conduc la aceasta.

Prin urmare, apreciem că nu se justifică reducerea drastică a numărului de membri fondatori propusă de inițiator.

Referitor la modificarea *art. 19 alin. (5)* din lege, în sensul instituirii obligației fiecărui membru fondator de a transmite un CV și o scrisoare de intenție către comitetul de inițiativă, apreciem că aceasta este excesivă raportat la finalitatea înființării unui partid politic, în condițiile în care la *alin. (1)* al aceluiași articol se stabilesc datele cu caracter personal solicitate membrilor fondatori.

Precizăm că, pe de o parte, stabilirea obligației de furnizare suplimentară a unor date cu caracter personal prin CV are loc anterior constituirii formațiunii politice, iar, pe de altă parte, datele respective nu sunt obligatorii în procedura de înregistrare a unui partid politic. Sub acest aspect, subliniem că, potrivit prevederilor *art. 4 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 677/2001 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, cu modificările și completările ulterioare*, datele cu caracter personal

² *Decizia nr. 35/1996 privind constituționalitatea unor prevederi ale Legii partidelor politice*

destinate a face obiectul prelucrării trebuie să fie adecvate, pertinente și neexcesive prin raportare la scopul în care sunt colectate și ulterior prelucrate.

Totodată, cu privire la *alin. (5)* al aceluiași articol, precizăm că ar fi fost necesară reanalizarea textului, întrucât calitățile de membru și aderent sunt diferite. Or, potrivit acestei dispoziții, membrul fondator al unui partid este cel care completează o adeziune pentru viitorul partid, textul fiind de natură a produce confuzie și incertitudine juridică.

7. Referitor la modificarea *art. 24*, precizăm că *lit. c)*, care prevede publicarea pe site-ul partidului a documentelor de la *lit. a) și b)*, nu are legătură cu formula introductivă, conform căreia partidele politice au obligația să depună la Tribunalul București documentele menționate.

De asemenea, nu considerăm oportună stabilirea prin lege a obligativității formațiunilor politice de a avea un site propriu.

8. Textul de modificare a *art. 25 alin. (1)* este neclar, deoarece nu se înțelege care sunt "*condițiile aprobării de către adunarea generală națională*".

9. Referitor la modificarea *art. 27*, în sensul actualizării listelor membrilor cotizanți și postării acestor liste pe site-ul partidului politic respectiv, apreciem că dezvăluirea datelor cu caracter personal ale membrilor cotizanți ai unui partid politic către publicul larg (prin postarea acestora pe site) este de natură să aducă atingere dreptului la viața privată a acestora și vine în contradicție cu prevederile *art. 7 din Legea nr. 677/2001*.

Astfel, prin *art. 7* din legea menționată se instituie interdicția prelucrării datelor cu caracter personal legate de convingerile politice și se prevede că, în mod excepțional, este permisă prelucrarea acestora, inclusiv dezvăluirea lor, pe baza consimțământului expres al persoanelor respective.

Precizăm că actualizarea listelor de membri are în vedere confirmarea, în fiecare an preelectoral, a îndeplinirii uneia dintre condițiile obligatorii ce privesc înființarea partidului politic, și anume existența numărului minim al membrilor fondatori și dispersia teritorială a acestora.

10. Referitor la modul de redactare al prezentei propuneri legislative, precizăm că instrumentul de motivare nu întrunește elementele prevăzute

de art. 31 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Totodată la art. 11, propus a fi modificat, sintagma "forul suprem de conducere al partidului" nu se corelează cu art. 14 din lege care face referire la "organul suprem de decizie". Aceeași observație este valabilă și cu privire la modificarea art. 17 alin. (5) din aceeași lege.

Legea nr. 14/2003 prevede existența a cel puțin două organe de conducere – adunarea generală a membrilor sau a delegaților acestora și organul executiv. Potrivit art. 10 din lege, procedura de alegere a organelor executive și competențele acestora, precum și competența adunării generale a membrilor sau delegaților acestora sunt stabilite prin statut. Pe cale de consecință, reglementarea alegerii organului executiv de către adunarea generală, propusă de inițiator, ar reclama, cu necesitate, modificarea corelativă a prevederilor art. 10.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere obiectul de reglementare al acestei propuneri legislative, considerăm că **Parlamentul este singurul în măsură să se pronunțe asupra adoptării acesteia.**

Cu stimă,

Victor-Viorel PONTA

**Domnului senator George – Crin Laurențiu Antonescu
Președintele Senatului**